

Elizabeth Strout: Olive, taas

[AM/30 ADMIN](#)

LIISA RINNE - 27.4.2021

Hän on täällä taas, ihana Olive. Eläkkeelle jäänyt mainelainen matematiikanopettaja. Toiset sanovat häntä kärtyisäksi ja omapäiseksi, toiset puolestaan löytävät hänestä ystävän. Ennen muuta Olive on persoona, joka ei jätä ketään kylmäksi.

Elizabeth Stroutin episodiroomaani *Olive Kitteridge* (2008 suom. 2020) on saanut Kristiina Rikmanin kääntämänä ansaitsemansa jatkon. *Olive, taas* rakentuu edeltäjänsä tavoin kuvitteellisen Crosbyyn pikkukaupungin elämää ja ihmiskohtaloita seurataan. Kaikkiaan kolmessatoista kertomuksessa Strout tuo jälleen taitavasti liki elämän koko kirjon.

Siitäkin huolimatta, että Olive ei ole kaiken aikaa keskiössä luo hänen kookas hahmonsä tarinoiden punaisen langan. Kaupunkilaisille tuttu näky häilyy alati taustalla, joskus vain lyhyenä kohtaamisena kadunkulmassa tai satunnaisena lausahduksena ihmisten välisessä keskustelussa. Usein hänen ponnekkaat mielipiteensä jäävät myös entisten oppilaiden mieleen kuten tarinassa *Iltakävelyllä*. ”Vuosi sitten, niihin aikoihin kun Dennyn lukiosta valmistumisesta oli viisikymmentä vuotta, hän oli näyttänyt vuosikirjansa vanhimmalle pojalleen ja tämä oli sanonut: ”Isä! Haukuttiinko sinua *ranskikseksi*?” Toki, Denny oli sanonut ja naurahtanut. ”Ei siinä ole mitään hauskaa”, poika oli sanonut ja lisännyt: ”Rouva Kitteridge kertoi seitsemännellä luokalla, että tämän maan piti olla kansallisuuksien sulatusuuni, mutta niin ei käynyt, ja hän oli oikeassa”, ja poika oli noussut ja kävellyt tiehensä. Denny oli jäänyt avoimen vuosikirjansa kanssa keittiönpöydän ääreen.”

Elizabeth Stroutille ominainen tapa lähestyä asioita useasta näkökulmasta toimii. Kerronnallinen ratkaisu tukee oivallisesti sitä, miten monimuotoinen ja monimutkainen paikka ympäröivä todellisuus lopulta on.

Menneet ihmissuhteet ja hiertämään jääneet sanat rantautuvat ihmisten eteen vielä vuosikymmenienkin takaa kuin kaupungin rantoja hiova meren aallokko.

”Myöhemmin illalla omassa huoneessaan hän mietti sanaa ”narsisti”. Hän tiesi tottakai sen merkityksen, mutta tiesikö sittenkään oikeasti? Hän meni tietokoneelleen ja etsi sanakirjasta sanan ”narsismi” merkityksen. ”Itserakkaus”, sanakirjassa sanottiin ja sitten ”persoonallisuushäiriö”. Hän sulki tietokoneen. Olive ei ymmärtänyt, ei todellakaan. Itserakkaus? Eihän hän ollut itserakas!

Persoonallisuushäiriö? Ottaen huomioon inhimillisten tunteiden kirjon, mikä voitiin edes laskea persoonallisuushäiriöksi? Kuka sellaisen termin oli keksinyt? Joku sellainen kuin se kahjo terapeutti, jonka luona Ann ja Christopher olivat ravanneet vuosia New Yorkissa. Sillä terapeutilla se häiriö oli: hän oli hullu.”

Kokoelmassa liikutaan liki parinkymmenen vuoden aikajänteellä. Olive ehtii mennä toisen kerran naimisiin ja leskeytyä uudelleen. Suhde aikuiseen poikaan ei ole ongelmaton. Hienovaraisesti, suurella ymmärryksellä Strout kuvaa ihmisen kipuilua ja hapuilua elämän eri käännteissä.

Eletty elämä tuo kuitenkin myös itseymmärrystä ja armollisuutta itseä kohtaan, vaikka kyky lukea muita ihmisiä ja tilanteita ei aina onnistuisikaan. Sanat

muuttavat muotoaan, menettävät alkuperäisen merkityksensä ja joskus – lakkaavat olemasta kokonaan.

”Olive istui pitkään sängyllään ja katseli ikkunasta pimenevää peltoa. Oli kuin hän ei olisi koskaan aikaisemmin tajunnut miten kaukana ihmisistä eli. Hänellä ei ollut aavistustakaan kuka Andrea L’Rieux oli, eikä Andrea tiennyt kuka Olive oli. Ja silti. Silti. Andrea oli tajunnut paremmin kuin hän mitä oli olla ihminen. Miten hassua. Miten kiinnostavaa. Hän, joka oli aina luullut tietävänsä kaiken mitä muut eivät tienneet. Se vain ei ollut totta. *Henry*. Nimi tuli Oliven mieleen kun hän katseli ikkunasta pimeyteen. Ja sitten: *Jack*. Missä he olivat, keitä he olivat olleet? Ja kuka – kuka kummassa – hän oli? Olive peitti kädellä suunsa sitä miettiessään.”

Ikääntyminen on kuitenkin tosiasia, vaikka se Olivea kiukuttaakin. Ikää tulee lisää ja sydän reistailee, mutta halu ja rakkauden kaipuu säilyvät. Olkoon tunteiden kohde sitten vaikka oma sydänlääkäri. Taiten Strout kuvaa sitä miten oma persoona joutuu mukautumaan elämän realiteettien edessä.

Kokoelmaa voi lukea tuntematta Olivea tai Elizabeth Stroutin aiempaa tuotantoa. Hykerryttävästi Strout kuitenkin tuo yhteen aiempien romaaniensa henkilöitä. Tämä on Stroutia fanittavan mieleen. *The Burgess Boysin* sisarusparvi kokoontuu pitkän tauon jälkeen yhteen. *Maanpakolaiset* tarinassa lukijalle selviää mitä heille sittemmin kuuluu, ja miten romaanissa ollut oikeudenkäynti on heidän elämäänsä vaikuttanut.

Yksinäisyyden tunne saa maailman avautumaan uudella tavalla. Jokainen meistä, Olivekin, tarvitsee ystävää. Vähintäänkin varmistamaan että on elossa.

Myös meillä suomennetusta *Amy ja Isabel* romaanista tuttu yksinhuoltajaäiti Isabel löytää tiensä Oliven elämään kokoelman viimeisessä tarinassa. Elämän säikeet kietoutuvat toisiinsa tarinan kaarten punoutuessa yhteen.

Elizabeth Strout, *Olive*, taas, Tammi, s.354, suom. Kristiina Rikman

Liisa Rinne on tamperelainen kirjailija ja kirjoittamisen maisteri Jyväskylän yliopistosta